

DEMOKRACIJA

Leto X. - Štev. 49

Trst - Gorica 7. decembra 1956

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
 Uprava: Trst, ulica S. Anastasi 1-c - tel. 2-30-39
 Gorisko uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta it. 18.
 CENA: posamezne številke L 25. — Naročnina:
 mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
 mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekoval
 račun: Trst Štev. 11-7223.

Izhaja vsak petek

Je na vrsti Jugoslavija?

Iz Jugoslavije, posebno z jugoslovanskim meji prihajajo vznemirljive vesti. Sovjetski čete, ki so prišle v Romunijo, se po teh poročilih koncentrirajo prav ob jugoslovanski meji. Glavno poveljstvo sovjetskih čet v Romuniji ni morda kje pri Bokarešti, temveč v Temesvaru, ne da je od jugoslovenske meje. Na meji z Balgarijo so se zopet pojavile tiste ovinre, obmejne straže so pojačane in tudi bolgarski državniki ne tažijo svojega sovražnega razpoloženja do Jugoslavije. Nič boljši ni položaj na meji z Albanijo. Saj je bil albanski ministrski predsednik Hodža celo prvi, kateremu so Sovjeti ukazali, da je s člankom v »Pravide spražil novo kampanjo proti Titu. Kako je na Madžarskem, nemo. Titu nihče ne vraca naklonjenosti, s katero je Tito pozdravil Jugovje pačec in Kadarjev prihod na oblast.

Svari se razvijajo drugače kakor je pričakoval Beograd. Prav nič ne pretira vamo, če ugotovimo, da je Beograd danes izpostavljen takšnemu sovjetsku pritisku kakor ni bil že vse od leta 1948, ko se je načel zrušila vsa teža Kominforma. Laho bi celo domnevati, da se Sovjetska zvezda pripravlja, da dokončno razbiti tudi svoj jugoslovenski račun. Vsi, ukrepi in poteze govore, da bo posledica Titova izbiro: ali popolna uklonitev ali pa dokončna izbi učitev iz komunističnega tabora z vsemi posledicami, ki znajo biti drugače kot so bile leta 1948.

Kaj bo ukrenil Tito, če pride do tega?

Kakšna zna biti usoda komunističnega režima, ki v danem trenutku ne bi mogel razbiti na sovjetsko podporo, je praktično pokazal madžarski primer. Sam Tit je takrat dejal, da je za rešitev komunizma dovoljena in včasih potrebna tudi sovjetska oborožena intervencija, pa čeprav proti lastnemu narodu.

Kaj in koliko mora Tito popustiti, če hoče najti vsaj malo milosti v sovjetskih očeh, dokazuje Gomulka. Pogaja sta: ohranitev političnega totalitarizma na znotraj (kar je Titu itač prav in je že doslej dosledno izvajal) in popolna pokoritvena Moskvi na zunaj, t.j. v zunanjji politiki. Tudi v tej ni velikih razlik. Titu bi se moral odtreti samo ambiciji, da postane nekakšen vodja satelitov.

Takšna je usodna izbira, v katero silijo razmere sedanj jugoslovenski režim. Laho si mislimo, da bi Tito v tem trenutku rad očivljal in imel učinkoviti Balkanski pakt. Zato je nedvomno v vsej prejšnjem obdobju grških državnikov. Toda pri tem skuša očiviti to, kar je sam pomagal spraviti na slepi tir v trenutku, ko mu je tako kazalo. V postopanju ni doslednosti in pogrete ljubezni niso veliko vredne.

Nadalje ne smemo izpregledati, da je tudi tretja članica Balkanskega pakta danes resno ogrožena. To je Turčija. Njen predsednik se je podal na posvetovanje v London.

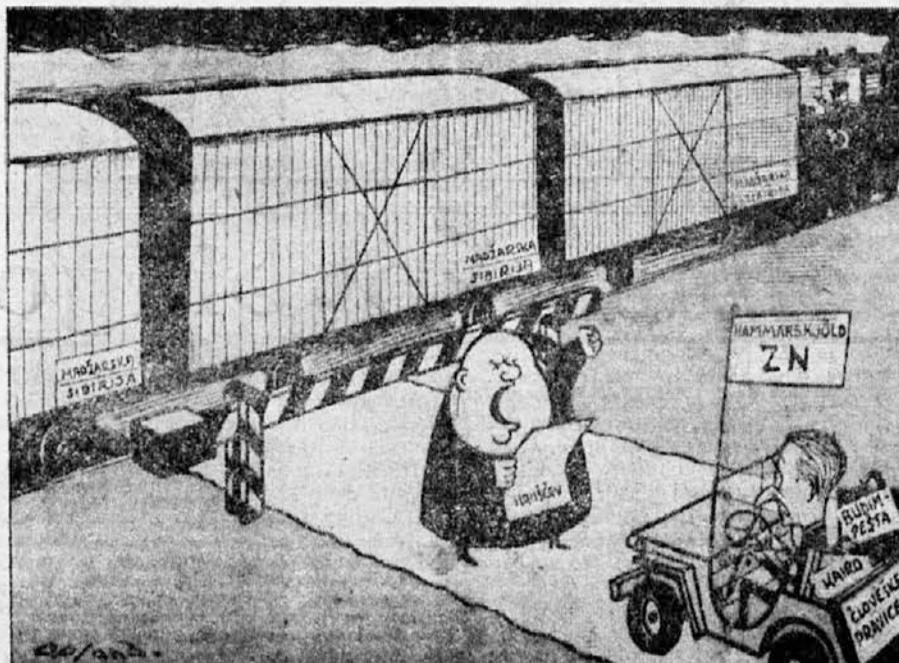
Vsek član Balkanskega pakta isče torek zaščito na drugi strani, med njimi je kopico nerešenih vprašanj med katerimi je ciprsko samo največje, ne pa edino.

Zato dromimo, da bi Titu zadostoval Balkanski pakt. Potrebna je drugačna odločitev: Zahod ali Vzhod. Toda Titu in njegovim je težko izreči tako prvo, kakor tudi drugo besedo.

Tito in njegovi najbrž bolje vedo, ka-

ko majavi so temelji sedanjega jugoslovenskega režima, v kolikor prihaja pri tem v poštev naklonjenost jugoslovenskih narodov. Dnevni pobegi v tužino, ki jim noči in noči biti konca, kakor tudi drugi znaki kažejo, da bi lepega dne lahko doživel veliko razočaranje vsi tisti, ki misljijo, da je titoizem trden in da se ne bi razšril kot hiša s papirja, ko bi enkrat potegnil takšen veter, kakor je prav tako neprizakovano zapiral po varšavskih in budimpeštanskih ulicah. Zato niti pripravljivo in ni verjetno, da bi se nosili titoizma kar tako odrekli moskovskega pozavarovanja.

* * *

Hruščev: »Deportiranec bom preteval jaz, ne pa Hammarskjöld!«

IZ KOMUNISTIČNEGA SVETA

BOLGARIJA - titovci in stalinisti

Todor Živkov, ki je bil letos aprila izvoljen za tajnika bolgarske komunistične partije, potem ko se je Cervenkov moral odreči temu položaju, kakor tudi predsedništvu vlade, je imel pretekli četrtek po Radiu Sofija nadvise značilen govor. V njem je javno priznal in oznanil, da so v Bolgariji na delu sile, ki skušajo razbiti sedanj vladno koalicijo ograrjev in komunistov. V ozadju tega delovanja naj bi bili študentje in izobraženci, torej podobno kakor na Madžarskem in Poljskem.

Po poročilih, ki prihajajo na Zahod, se na Bolgarskem več razdori med tako imenovanimi nacionalnimi komunisti (titovci) in staro komunistično gardo (stalinisti). Armijski general Ivan Mihajlov naj bi, skupno z drugimi 23 člani Centralnega komiteta bolgarske KP, ostro kritiziral sedanjega tajnika Živkova. Kritiki naj bi se pridružil tudi Karel Lukyan, ki je prav tako kot Mihajlov podpredsednik vlade. Tako ima Živkov proti sebi kar dva podpredsednika lastne vlade.

Po istih poročilih naj bi »staro gardo« na Bolgarskem še ne bila resno ogrožena, vendar že čuti, kako se ji majejo tla pod

mogami in je zato začela organizirati minizene manifestacije, na katerih dokazuje pravilnost svoje politike in obenem grozi vsem, ki bi se morda upali dvigniti glave, z najhujšimi represijami.

Čistke v vojski

Takšno stanje je že rodilo posledice. V bolgarski vojski, ne katero se komunistične oblasti ne morejo zanestiti, so začeli izvajati veliko čistko. Dvema generaloma so odvzeli čin, in kot prvi obrok so odsvrili 200 častnikov in podčastnikov, ki niso bili zaklonjeni komunizmu in Sovjeti skazi.

Bolgarska vlada se hoče s temi ukrepi zavarevati, da ne bi bolgarska vojska ob prvi priložnosti potegnila z morebitnimi uporniki, kakor se je to zgodilo na Madžarskem.

Kako velika je zagata, v kateri se je znašla komunistična vlada, ki se zaveda, da ima proti sebi skoro vse ljudstvo, dokazuje tudi dejstvo, da je bila takoj po izbruhu nemirov v Poljski in na Madžarskem na sofijskem letališču v steini praviljenosti večja skupina sovjetskih vojaških letal. Z njimi naj bi v primeru potrebe komunistični oblastniki bognili v Sovjetsko zvezo, da bi od tam s sovjetskimi bajoneti nadaljevali borbo proti lastnemu nerodu. Zanimivo je, da kaže veliko živčnost samo vlada, medtem ko je ljudstvo navidezno popolnoma mirno.

Žične ovire na meji z Jugoslavijo

Izpremenjeni zunanjopolitični položaj je razviden tudi na bolgarskih mejah. Bolgarije postaja za Sovjetsko zvezo zelo važna odskočna deska za vse operacije v Sredozemlju, na Balkanu in se posebno na Bližnjem vzhodu. Zato se v Bolgariji zbirajo sovjetske čete, ki dovozijo oružje in zaloge. Del teh čet so razmestili ob turško-bolgarski meji, kar je seveda vzbudilo v Turčiji precejšnjo vznemirjenost.

Tudi jugoslovansko-bolgarska meja nudi novo sliko. Na njej so se zopet pojavile žične ovire, ki so jih odstranili pred 18 meseci, ko je prišlo do pomirjenja med Titom in Moskvo. Posamezne mejne odseke ponovno razsvetljajo žarometi, od časa do časa pa se oglašajo zvočniki, ki pozivajo jugoslovanske granitelje, naj dezertirajo v »svobodno« Bolgarijo.

Zato dymljivo je, da bi Jugoslaviani nasedli tej propagandi, saj so komaj pred neko mesec videli, da so kominformistične države vrnile Titu, kot svoj spravni dar, prav tiste kominformiste, ki so že enkrat nasedli kremeljskim vabljivim glasovom.

MADŽARSKA - mine trajgo begunce

Komaj nekaj mesecev je od tege, ko so madžarske oblasti z bučno reklamo začele odstranjevati bodečo žico in čističi

Velja pravica samo za Egipt ali pa tudi za Madžarsko?

Težišče napetosti se prenaša na Balkan - Tudi Amerika posega v položaj

Velika Britanija in Francija sta pretekli ponedeljek istočasno objavili svoj že napovedani sklep, da se pokorita sklepom Organizacije združenih narodov in da bosta brez odlašanja umaknili svoje čete iz Egipta.

Sporočilo so v krogih združenih narodov sprejeli z velikim zadovoljstvom. General Burns, poveljnik sil združenih narodov, je po nalogu glavnega tajnika OZN, Hammarskjöld, takoj stopil v stik s poveljnikom anglo-francoskih čet ter se

je z njim domenil za podrobnosti umika, ki je medtem že deloma izveden. V sredo se je prvih 2000 vojakov že vklrcalo na prevozno ladjo. Istočasno je tudi izraelska vlada pooblastila nečelnika svojega glavnega stana, da se s poveljnikom sil OZN dogovori o podrobnostih umika židovske vojske s Sinajskoga polotoka. Tudi ta umik je takoj začel in sile OZN zasedajo ozemlje, ki ga zupuščajo predstavniki izraelske armade.

Tako je Organizacija združenih narodov v egyptovski zadavi dosegla veliko zmago. Istočasno pa je s tem obveljalo tudi stališče združenih držav, ki so že od vsega začetka bili proti anglo-francoski oboroženi intervenciji na Bližnjem vzhodu.

Med tistimi, ki se veselijo takšnega izida tega nevarnega zapletila, je seveda tudi polkovnik Naser. Vprašanje pa je, ali bo dorastel svoji nalogi ter bo tudi sam spoštoval načela v sklepne organizacije, kateri se mora zahvaliti za svojo rešitev. Na dnevnem redu je namreč češnje Sueškega prekopa in sklicana bo tudi konferenca za določitev sistema bodiče uprave tega prekopa. V obej primerih bi Naser morel upoštevati mednarodni značaj te vodne poti in se podrediti sklepom ZN, takoj kot so se jim podredili Angleži in Francuzi. Namesto tega pa vidimo, da zdaj, kako hiti zatrjevati, da je Sueški prekop popolnoma egyptovska zadeva, v katero ne sme nikje vtikati svojih prstov. Diktatorji so vsi več ali manj podobni. Nevarno pa je, če jih uspehi oprijemijo. In se vedno ni rečeno, da Egipt ne bi precej bližu tej nevarnosti.

Težke mesece bosta preživeli britanska in francoska vlada. Hoteli sta voditi samostojno politiko in z energično poteko uveljaviti svoje stališče, pa sta morali

popustiti. Ze zdaj primanjkuje tekoih goriv, bencina in naft, glavne neprijetnosti pa šele pridejo.

Ameriška jamstva

S svojim odločnim posegom v razvoj na Bližnjem vzhodu so združene države seveda prevzale tudi določene, čeprav zanesljive, da se samome obveznosti za upravo tega dela sveta. Kriza, ki je sicer omiljena, še vedno ni odstranjena. Le njen težišče se je preneslo drugam. Trenutno je v Siriji, od koder se pa vedno bolj seli proti Balkanu.

V Siriji še vedno prihajajo velike količine sovjetskega orožja. Sirija se izgovarja, da jo ogražajo države bagdadske pogode, skupno z Izraelom, Turcija in Irak pa vidita gavno nevarnost v prosovjetski usmerjenosti sirijske vlade in se bojita, da bi Sirija postala odskočna deska za morebitne sovjetske intervencije.

Da bi pogasile tudi to žarišče, bodo združene države bagdadske pogode, skupno z Izraelom, Turcija in Irak vidično nevarnost v prosovjetski usmerjenosti sirijske vlade in se bojita, da bi Sirija postala odskočna deska za morebitne sovjetske intervencije.

Da bi pogasile tudi to žarišče, bodo združene države bagdadske pogode, skupno z Izraelom, Turcija in Irak vidično nevarnost v prosovjetski usmerjenosti sirijske vlade in se bojita, da bi Sirija postala odskočna deska za morebitne sovjetske intervencije.

Poslabšanje na Madžarskem

Razmere se še vedno nečelojo urediti na Madžarskem, kjer se je prav zadnje dni zavojel zopet močno poslabšal. Sovjetsko vojaštvo in nova Kadarjeva policija so z vso surovostjo nastopili proti ženam in otrokom, ki so se načeli in odstranili. Razvedevali so se podredili Angleži in Francuzi. Namesto tega pa vidimo, da zdaj, kako hiti zatrjevati, da je Sueški prekop popolnoma egyptovska zadeva, v katero ne sme nikje vtikati svojih prstov. Diktatorji so vsi več ali manj podobni. Nevarno pa je, če jih uspehi oprijemijo. In se vedno ni rečeno, da Egipt ne bi precej bližu tej nevarnosti.

Na ta že itak dovolj živ ogenj pa priliva Kadar, svoje olje tudi z drugimi ukrepi. Kakor se mu zazdi, da je odpornost nekajko oslabela, že prelomi kakšno svoje občudo. Tako ne maja več priznati dežavskih svetov, ki so zrastli v revolucijo. Kakor Sovjeti z Nagyjem, tako se je tudi Kadar po pogajjal z njimi, dokler mu je to bilo potrebno, zdaj jih hoče pa zlomiti. Medtem se nadaljujejo množične aretacije in deportacije v Sovjetsko zvezo.

Na ta že itak dovolj živ ogenj pa priliva Kadar, svoje olje tudi z drugimi ukrepi. Kakor se mu zazdi, da je odpornost nekajko oslabela, že prelomi kakšno svoje občudo. Tako ne maja več priznati dežavskih svetov, ki so zrastli v revolucijo.

Kadar nočje prič

Združeni narodi so sicer sklenili, naj se njihov generalni tajnik poda na Madžarsko. Tja naj bi bili pripuščeni tudi operativci združenih narodov. Toda medtem ko so sklepali združenih narodov v Egyptu veljali in sta se jim Francija in Velika Britanija uklonili, sta Madžarska in z njim Sovjetska zveza drugačno mnenja. Kadar je izjavil, da Hammarskjöld lahko pride v Budimpešto, stoda enkrat pozneje. Nič ni pomagalo, da so ZN nato določili obisk na 16. decembra in da je delegat Madžarske pri OZN na ta rok tudi pristal. Kadar in Sovjeti so ga enostavno postavili na laž.

Tako ostaja še vedno odprto usodno vprašanje: ali naj veljajo sklepi OZN samo za demokracije ali pa se jim bodo morali ukloniti tudi totalitarci? Če se slednje ne bo zgodilo, potem bo rešitev egyptovske krize OZN le malo pomagalo. Dokler bodo nasilniki lahko nemoteno gajili najsvetješja načela, bo svobodni svet ogrožen in bo pa moral začavljati v sodelovanju s Sovjeti in zavarovaljevati sredstvom sredstev, ki so ga enostavno postavili na laž.

Tako ostaja še vedno odprto usodno vprašanje: ali naj veljajo sklepi OZN samo za demokracije ali pa se jim bodo morali ukloniti tudi totalitarci? Če se slednje ne bo zgodilo, potem bo rešitev egyptovske krize OZN le malo pomagalo. Dokler bodo nasilniki lahko nemoteno gajili najsvetješja načela, bo svobodni svet ogrožen in bo pa moral začavljati v sodelovanju s Sovjeti in zavarovaljevati sredstev, ki so ga enostavno postavili na laž.

Po Magyjevem zagledu?

Ze zadnjic smo izrazili svoje pomislike v zvezi z incidentom, do katerega je prišlo potem, ko so Imre Nagy in prijatelji 23. novembra zapustili jugoslovansko veleposlaništvo, v katerega so se zatekli po sovjetski naskoku na Budimpešto. Preveč natančno je bilo vse dogovorjeno. Imre Nagy je napisal celo posebno zahvalno pismo, da bi mogli, pa naj si še tako silno, verjeti v popolno iskrenost postopka in dobro vero priz

Goriške pokrajinske volitve

SLOVENSKI VOLIVCI!

Za provincialne volitve imamo demokratični, katoliški, ne-komunistični Slovenci svoje kandidate v devetih okrožjih, kakor sledi:

Okrožje Gorica I. (Štandrež, ul. Duca d'Aosta, Corso Italia, ul. Trieste in vmesne ulice):
Dr. BIRSA KAREL, odvetnik in profesor

Okrožje Gorica II. (Podgora, Ločnik, ul. Madonnina del Fante, ul. Brigata Casale, ul. Paolo Diacono, ul. IX Ago-sto, ul. Leopardi, ul. Diaz in vmesne ulice):
KACIN MARIJA, profesorica

Okrožje Gorica III. (Pevma, Oslavje, Šentmaver, viale XX Set-tembre, Corso Verdi in vmesne ulice):
Dr. KACIN ANTON, profesor

Okrožje Gorica IV. (Levada, ul. Don Bosco, ul. Montesanto, Pla-cuta, Korenj, ul. Carducci, ul. Favetti, ul. Ra-fut, ul. Giustiniani, ul. Alviano, Grad in vmes-ne ulice):
Dr. SFILIGOJ AVGUST, odvetnik

Okrožje Gorica V. (Travnik, ul. Morelli, viale XXIV Maggio, Raštel, Trg sv. Antonia, ul. Vittorio Veneto, Šanrok in vmesne ulice):
ČERNIC KAREL, tovarniški delavec

Okrožje Sovodnje: (vsa občina Sovodnje, Gradišče, Zagraj in Fara):
Dr. MACUZZI (Makuc) ANDREJ, odvetnik in profesor

Okrožje Doberdob (vsa občina Doberdob, Foljan in Sredipolje):
BRATINA STANISLAV, profesor

Okrožje Števerjan (vsa občina Števerjan ter občini Moš in Ca-priva del Friuli):
PODVERŠIČ HERMENEGILD, kmetovalec

Okrožje Krmin (vsa občina Krmin in vsa občina Dolenje):
PERIN JOŽEF, oskrbnik

V vsakem okrožju nosi glasovnica, zraven lipove vejice tudi priimek in ime našega kandidata dotičnega okrožja.

Prekrižajte s svinčnikom lipovo vejico in s tem ste gla-sovali za našega kandidata!

Vsi naši kandidati so medsebojno povezani, in vsi naši gla-sovi iz devetih navedenih okrožij se seštejejo. Če dosežemo do-ločeno število glasov, bomo imeli enega izvoljenega svetovalca v pro-vincialni svet. Leta 1951 smo v osmih okrožjih dosegli 2500 glasov in enega izvoljenega svetovalca. Zdaj imamo kandidate v devetih okrožjih in bomo gotovo dosegli še več glasov kot leta 1951.

VAŽNO JE VEDETI, DA IMAJO TITOVCI SVOJE KANDI-DATE SAMO V ŠTIRIH OKROŽJIH, IN ŠE TU POVEZANE S KOMUNISTI ITALIJANSKE KOMUNISTIČNE PARTIJE.

Glasujte torej v vseh okrožjih samo za kandidate lipove vejice, da bo naša zmaga bolj gotova!

SLEPI IN GLUHONEMI

Zadnje »Delo« pripoveduje, da je »v zadnjem času prišlo v uredništvo več bralcev Dela, ki so se zgražali nad stru-pnim pisanjem Demokracije o dogodkih na Madžarskem in izrazili svoje mnenje, da je treba tem napadom ostro odgovoriti.«

In pomislite, dragi čitateleji »Demokracije« in dragi zapostavljeni bralci »Delac«, kako ostro je »Delo« zadostilo željam in zahtevam svojih bralcev. Hudo nahodni uredniki pri »Delu« so se pošljeno nasr-kali! Vidali jih viksa proti madžarski influenciji (ki ga je tudi »Demokracija« priporočila komunistom vseh dežel v zadnji številki in ki bolinku istočasno zapre-čeli, ušeša in usta). Z otročjem in beda-težjo — laži so namreč za vse komuniste, od Kremlja do Kadaria in globoko v sa-me korenine komunističnih partij na Zahodu, edini argumenti piškave obrambe komunističnih zločinov — so odpravili kravave pokole delavcev, študentov in otrok na Poljskem in Madžarskem z Rupnikom, Nedicem, ustaši, četniki in domobranici.

To so sotri odgovorite izpraznjenih dialektičnih komunističnih mošket in splesnjene možanskega smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo resnico. Komunistični štu-denti so na moskovski univerzi leplili za-hodna poročila po stenah univerze, da bi bili visokošolci resnično informirani o do-godkih na Madžarskem. Za »Delo« so tu-di ti visokošolci imperialistični agenti in tašči. Javno so povedali, da sovjetski tisk laže.

To so to pomiclje, dragi bralci »Delac«, izpraznjeni dialektični komunistični mošket in splesnjena možanska smodnika. Ta-ko vsaj vedo sedaj tudi bralci »Delac«, da je »Demokracija« — kakor vemo — tudi poljske in madžarske dogodke prikazovala — na žalost — v resnični in nepotvor-jeni luči. V desetih letih izhajanja »De-mokracije« je »Delo« našlo nekoč iztrga-ni stavek o nerazsodnosti delavcev in ga potvarjal po vsaki priložnosti. Pa se je sedaj ponovno izkazalo, da so prav sovjetski poglavari in njihovi gaulajterji po sovjetskih kolonijah tisti, ki smatajo ce-ko uzbrnjeno komunistično delavstvo za tako nerazsodno, da mu prikrivajo in ce-le-falzificirajo

Nosilci Slovenske liste

Nosilca Slovenske liste z lipovo vejico za mestno občino Gorica sta odvetnik dr. Avgust Sfiligoj in prof. dr. Anton Kacín.

Dr. Avgust Sfiligoj rehabilitiran

Slovenski narodni delavec dr. Avgust Sfiligoj je bil rojen na Dobrovrem v Brdih pred 54 leti. Mladega fantiča je prva svetovna vojna pognala 1. 1916 v begunstvo v Lombardijo, kjer je v Bergamu tudi maturiral. Pravne visokošolske študije je dovršil v Padovi in 1. 1928 tam tudi promoviral.

Fašistične oblasti so ga aretirale mar-

ca 1930 in decembra 1931 je bil obojen pred Posebnim sodiščem v Rimu na 10 let zapora pod obtožbo, da je sodeloval med organizatorji in voditelji odporniškega gibanja gorških Slovencev. Prestal je 5 let težke kazni in obolel na živčevje. Preiskovalni sodnik v Rimu mu je, obljubil svobodo in visoko mesto v javni službi, če bi prestopil k fašizmu. Seveda je to ponudbo odločno odklonil.

V zaporu v mestu Lucca ga je večkrat zaporedoma obiskoval nadzorni sodnik in mu zlasti med bolnino ponudil izpuštev na svobodo, če bi izjavil, da se kesa... Tudi ta snubljenja je dr. Sfiligoj odločeno zavračal. Marca 1939 je bil po petih letih zapora izpuščen na podlagi dveh splošnih amnestij. Pod policijskim nadzorstvom pa je bil še skozi dve leti in štiri mesece.

Program za občinske volitve v Gorici

BORIMO SE:

za vse pravice Slovencev v Italiji na podlagi popolne politične, gospodarske in kulturne enakopravnosti;

za uresničenje deželne avtonomije, ki naj gospodarsko dvigne našo pokrajino in občino ter odpravi brezposelnost;

za vso socialno oskrbo potrebnim in revežem v občini;

za posebne slovenske počitniške kolonije;

za nujno rešitev stanovanjske krize;

zato, da bi ugodnosti proste co ne dejansko koristile širokim ljudskim slojem;

za mirno sožitje Slovencev z Italijani;

za mir doma in v svetu.

Nato so mu s kraljevim odlokom vrnila civilne pravice.

Ob izbruhu vojne leta 1940 so ga ponovno prijeli in internirali v samotni kraj južne Italije. Podnevi se je smel gibal samo po vasi in ne v družbi drugih internirancev (Italianov in Židov). Drugih slovenskih internirancev v občini ni bilo.

Junija 1941 so ga aretirali in na znaten procesu v Trstu decembra leta 1941 je bil obojen na 30 let težkega zapora. Izpuščen je bil šele koncem januarja 1944. Vrnili se je na Dobrovo v Brda na partizansko področje, kjer so proti njemu stalno rovarili komunisti. Zajet na Nemec v Gorici septembra 1944 je prestal 15 dni zapora.

Ob koncu vojne so ga pričeli preganjati komunisti. Prijeli so ga in nagnali pred vojaško sodišče v Ajdovščino (ker so ga imeli za odločnega nekomunista). Rešil se je sodišča in obsodbe, ker so posredovali pri Borisu Kraigherju v Trstu nekateri znanci in mu predložili očitno protizakonitost ovadbe. Očitali so mu, da je propagiral proti zvezdi na slovenski zastavi.

Maja 1946 so ga komunisti zopet jeli tivno napadati in mu grozili s smrtnjo. Večkrat so ga tudi obkolili in skušali ubiti. Se leta 1948 je prejel tajno sporočilo iz Ljubljane, da ga iščejo in naj se paz!

Dr. Avgust Sfiligoj je soustanovitel SDZ v Gorici januarja 1947 in je do danes skozi deset let njen predsednik. Je odločen zagovornik vseh pravic Slovencev v Italiji in populne demokracije ter tudi odločen nekomunist in velik pomoc-

nik potrebnih in revežev. Njegova pisarna je zatočišče revežev!

Leta 1950 so ga oblasti ponovno prijeli in odgnali so ga na otok Elba, v težke zapore, kjer bi moral prestati še sedemnajst let in pol kazni (od 30 let, ki mu je Posebno sodišče naprtilo v Trstu). Zehteval pa je obnovitev procesa in dosegel popolno oprostitev.

Dne 2. oktobra 1956 ga je končno rimsko prizivno sodišče popolnoma rehabilitiralo. O njegovih odsodbah ni več sledu v dokumentih. Z veliko vztrajnostjo je mnogo žrtvoval, da je dosegel rehabilitacijo. S tem mu je mogoče prosto nastopati v javnem življenju.

Izbriane so kazni, a prestanega gorja po kakih tridesetih zaporih ni mogoče izbrisati. Dr. Sfiligoj ne kliče niti maščevanja, niti sovraštva proti nikomur, niti proti najhujšim sovražnikom. Toda v svojem prepričanju je jeklen in nelprosen. Od stručnikov pa je zahteval in zahtevali: zvestobo za zvestobo, smotorno delovanje in osebno žrtvovanje za skupni blagog. V odnosu do italijanskega naroda in do oblasti zahteva, da se nastopa lojalno in odkritosreno! Tako ravna tudi sam!

Dr. Anton Kacín

Nosilec Slovenske liste z lipovo vejico za mestno občino Gorica je prav tako tu dr. prof. dr. Anton Kacín, ki je bil rojen

1. 1901 v Idriji. V svojem rojstnem kraju je tudi maturiral. Ze kot srednješolec se je živahnno udeleževal slovenskega prosvetnega dela. Filozofsko fakulteto je obiskoval v Ljubljani in kasneje v Padovi, kjer je tudi promoviral.

Od leta 1927 do 1. 1940 je bil profesor slovensčine v nadškofski gimnaziji v Gorici, to je ves čas fašistične vladavine. Vzgojil je vrsto slovenskih razumnikov v najhujšem času slovenskega narodnega zatiranja in posredoval slovensko besedo mlademu naraščaju.

Od leta 1941 do 1. 1943 je bil zaposlen v knjižnici Katoliškega vseučilišča v Mi-

lanu. Ob koncu druge svetovne vojne je bil med prvimi neustrašenimi graditelji slovenskega šolstva na Goriškem. Kot očniki nadzornik za slovenske osnovne in srednje šole je bil stalno na terenu, skrbel za organizacijo in namestitve šol, in to v okoliščinah, ki so bile za slovensko šolstvo vse prej kot rožnate. Ne smejo pozabiti, da so bili komunisti takrat zagriženi nasprotniki slovenske šole pravato, ker ni bila orodje njihovih strankarskih koristil. Prav tako ne smemo pozabiti, da so bile slovenske šole brez potrebnih šolskih knjig in pripomočkov in da je partija prepovala slovenski tiskarni »Edinost« v Trstu tiskanje slovenskih šolskih knjig.

Klub vsem tem in številnim drugim oviram v hujškanjem pobesnelih komunističnih analfabetov je slovenska šola zazivelala, se utrdila in častno izpolnila svoje poslanstvo.

Kasneje, leta 1947, je bil dr. Anton Kacín imenovan za ravnatelja Slovenskega učiteljišča v Trstu in dodeljen Prosvenetemu uradu ZVU kot svetovalec za slovenske šolske zadeve.

Dr. Anton Kacín je pridno in vztrajno deloval v slovenskih katoliških organizacijah. V Ljubljani je bil delovni član akademškega društva »Danica«. Deloval je pri Prosvetni zvezi in aktivno sodeloval pri »Mladicih«.

Sodeloval je pri katoliški politični organizaciji gorških Slovencev od leta 1930 dalje.

Je soustanovitelj SDZ v Gorici in njen sedanji podpredsednik. Večkrat je že

kandidiral na volilnih listeh SDZ za občinske in pokrajinske volitve.

Dr. Anton Kacín je priznani slovenski publicist. Je izredno načitani kulturni delavec, pisanec in sestavljač slovenskih učnih knjig. Marljin prevajalec in predavatelj, odličen pedagog in ljubitelj mladine.

Černic Karel

Nosilec Slovenske liste z lipovo vejico za občino Sovodnje je gospod Černic Kar-

Frandoič Evgen

Nosilec Slovenske liste z lipovo vejico

za občino Doberdob je gospod Frandoič Evgen, delavec iz Doberdoba, narodno in socialno zaveden slovenski mož.

Podversič Hermenegild

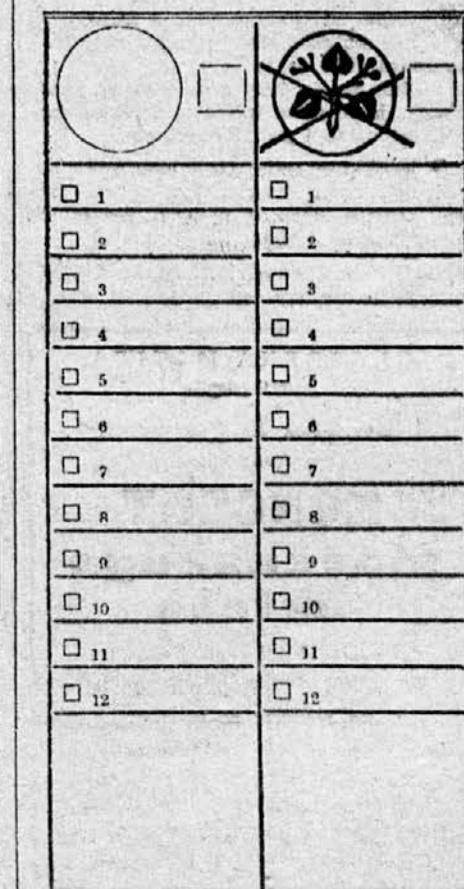
Nosilec Slovenske liste z lipovo vejico v Steverjanu je gospod Podversič Hermenegild, vsestransko verziran mož.

Program Slovenske liste z lipovo vejico za občino Steverjan

- Zgradite šolskih posloplj;
- Vodovod;
- Ureditev občinskih cest in cestnih objektov;
- Spolnolitev električnega omrežja;
- Spolnolitev telefonskega omrežja;
- Zmanjšanje števila uradnikov v občinski upravi;
- Zanimali se bomo, da pridejo glavne občinske ceste pod provincialno ali državno upravo;
- Pokopalische v Jazbinah;
- Postavitev prometne zvezze z mestom po Grojni;
- Zavetišče za revne občinarje;
- Imenovanje stalnega cestarja;
- Ureditev spomenika padlim in trgu pred cerkvijo.

Tako volimo v občinah Doberdob, Sovodnje in Steverjan

Na volilnicu, kakor jo kaže naša slika, prečrtejte znak lipove vejice, ki je na DRUGEM mestu. Nato zaprite volilnico in jo izročite predsedniku volilne komisije!

čavca v Titovini pod komunistično diktaturom?»

Pridite v Gorico, slepi Jože, pa boste videli vse potrebe, in vso bedo našega človeka, naših kmeljev in dečavcev, ko prihajajo iz Titovine, vsi potri in utopi! Vsak od teh revežev vam, ubogi Jože, lahko pribriše dolgi jezik. V kavarni Bratuh, kamor hodijo navadno sami mastni politikomisari. Titove komunistične partijske iz Solkana, in kjer se ob oblici Ilkerjev, slatšči, čokolade itd., tudi vi radi ustavljate, potrebe in bede našega človeka, kmeta in delavca ne vidite! Vi, ki ste v službi titovske politike, imate visoko mesenčno plačo in nimate niti pravice govoriti o potrebah našega človeka, kmeta in delavca!

Komunist z izkaznico pa še postali še leta 1948!... Pravijo pa, da vzgajate svoja otroka, hčerkico menda, v katoliški veri! Za vsak slučaj je dobro imeti vezu tudi z Zapadom, kaj?...

Glede politike SDZ je to tv. Dekleva dejal, da pristop g. Rudiju Bratuhu na Listo naprednih Slovencev predstavlja dejanje, ki je v njem dozorelo po temeljiti preudruvanju stanja v SDZ. Tudi v Trstu je veliko ljudi, ki se danes ne strinjamjo s politiko SDZ. Dr. Besednjak in dr. Tončić sta na predzadnjih volitvah še kandidirala na listi SDZ, na letošnjih volitvah pa sta se oddaljili od SDZ, ker sta spoznala, da je politika SDZ v nasprotju s težnjami naše manjšine.

Vas, kot predsednik SDZ (Slovenske demokratske zvezze v Trstu) pozivam, da v smislu zakona o tisku objavite na tem mestu in v enakimi črkami v prihodnji številki slednje popravek:

»Ni res, da je dr. Besednjak na predzadnjih volitvah kandidiral na listi SDZ, nasprotov je res, da ni on nikoli kandidiral na listi SDZ. Ravno tako ni res, da sta se dr. Besednjak in dr. Tončić na letošnjih volitvah oddaljili od SDZ, ker bi bila spoznala, da je politika SDZ v nasprotju s težnjami naše manjšine, ampak je res, da omenjena gospoda sploh niste bila nikoli niti člana, niti pristaša ali somišljencinja SDZ, ki je slovenska načrtna demokratična antikomunistična organizacija.« Dr. J. AGNELETTI

K temu bi samo še dodali, da je kavarna Bratuh vodstvo SDZ v Gorici izobčila iz vrst SDZ.

Nekandidiranje gg. Pavline in Stojana pa zopet zgovorno priča, da je goriska titovska fronta v razsušu.

Nadalje je Jože trobil: »To je stranka (SDZ - op. ur.) odnosno skupina ljudi, ki so ji malo mar potrebe slovenskega tlačenega človeka, kmeta in delavca!«

Vprašamo uboga Jožeta: »Ali ne berete svojega Primorskega dnevnika, ki nas stalno napada, da blatimo Jugoslavijo, ko se nenehno pritožujemo nad strašnimi moralno in gospodarsko slovenskih tlačenega človeka, kmeta in delavca?«

Dr. Avgust Sfiligoj je soustanovitel SDZ v Gorici januarja 1947 in je do danes skozi deset let njen predsednik. Je odločen zagovornik vseh pravic Slovencev v Italiji in populne demokracije ter tudi odločen nekomunist in velik pomoc-

nikov komunistov je s tem žuganjem, s tem »žegnoma«, s tem pokopavanjem naših ljudi popolnoma razkrinknala!

V svojem programu pravijo Tito - Togliattijevi komunisti, da bodo uredili ceste v zgornjem delu Jamelj, izvedli elektrifikacijo v vseh zaselkih občin, zboljšali vodovodno mrežo in jo napeljali po vso, gradili šolo v Jameljah, uredili zdevo otroškega vrtca v Doberdobu, napeljali telefon v Jamelj in zgradili novo pokopalische v Dolu.

Toda ves ta program je že skoro v celoti izveden dovoljno dovoljno. Pravijo pa, da vzgajate svoja otroka, hčerkico menda, v katoliški veri! Za vsak slučaj je dobro imeti vezu tudi z Zapadom, kaj?...

V obrambo števerjenskega trgovca, ki ga »Primorski dnevnik« od 4. 4. m. nemundo napada in uči strpljivosti, pa odgovarjamo: »Krvoljni ljudje, kot so komunisti, ki ne dovolijo nobene druge stranke in vladajo samo s svojo, seveda po policiji, nimajo nobene pravice učiti demokratične strpljivosti našega človeka, ki se diktaturi komunistov upira in poučuje naše ljudi o zlobi komunistov.«

Na volilnem zborovanju v Doberdobu so Tito-Togliattijevi komunisti iznesli kup laži in obrekovanju na račun Metkovo-delavske zvezve in njenih predstavnikov.

Tdli so na nekem volilnem zborovanju, da je Metkovo-delavska zvezva imela velike donose od plesov, ki jih je prirejala v občinski dvoranici. Pozabili pa so povedati, da je Metkovo-delavska zvezva dala županstvu nad 300.000 lir od dohodkov, ki jih je od plesov imela. Tito - Togliatti je komunisti pa niso dali doberdobskemu županstvu niti ene same lire!

Ta laž je torej odkrita in pobita!

Trdijo tudi, da so za demokratičnost toda istočasno zugejo našim ljudem, da napravijo »žegene pod sčardinom«, kjer je bodo potovali naše ljudi!

Toda ta je demokratičnosti Tito - To-

„Ljudska prosveta“ v krizi?

„Zastarelo in marsikod ozkočno gledanje na namen in cilje ljudskoprosvetnega dela... ki studi ugodni materialni pogoji, najlepši prostori in zadostnoste vožilnih članov...«, »kriva ozkočnihi, ki društvo vodijo, da se izrazimo z besedami «Pr. d.», vse to so po kom, dialektiki ovire av širino in sproščenost komunistično - materialistično prosvetnega dela. In res, ako pomislimo, kajki spisani pravljenci nekoč »tako aktivno« titovsko in komunistično prosvetno društvo v skedenju, klub veliki, prostorni, dvakrat kupljeni in dvakrat plačani kinodvorani, da ne omenimo njihovih družbenih prostorov, nekoč last skedenjske posojilnice, a danes v titovskih rokah. Isto v Sv. Križu, dva domova — in maloaktivnosti.

Prav nič boljše ni za komuniste v Brezgu, zgornji in spodnji okolici, da ne govorimo o mestu samem, kjer od ul. Roma do ul. Capitolina pa tja do Doma pristaniških delavcev pa do ul. R. Manna in Cicerone se suče, »živi, se poti, dela in marträ statine in stotine »prosvetnih, kulturnih, gospodarskih, političnih in finančnih delavcev. Kako vendar, da vidi »Pr. dn. samo onih 40 akademikov, učiteljev in izobražencev pri Sv. Ivanu, ki pri njih naravnost nič ne veljajo... Kaj bi se prav sedaj sillii na borki, ki se potepja? Mar misli, ta dneva tovarišija, da slovenski izobraženci prav nič ne vedo, kaj se godi po svetu, in da morajo »posoditi čas, glavo in roke komunističnim najemnikom in stremuhom? Pa vzemimo v roke »Pr. dn.« od 2. decembra: sam pravi, da pri Zvezni sami (mislijo) je gotovo na titovsko SPZ) »večina članov delovnega odbora ne dela pri nobenem prosvetnem društvu, še manj pa so člani kakega prosvetnega društva«; ne, oni zato ne ečijo, ker so zgoj materialisti, teoretični in praktični in se raje suočajo okoli kak blagajne in kjer se delijo... nagrade in mesečne plače. In vendar je med njimi tudi marsikak »idealni učitelj, ki poleg državne mesečnine, prejme še titovsko denarno blegodat zato, da posedava po tržaških kavarnah in okoliških oštarijah in se s tem tako trudi za širjenje slovenske prosvete in... kulture. Da ne omenimo, nekaj »brezposelnih profesorjev, menda že od rojstva, in advokatičev brez pisarne in klientov, ki jim jugoslovanski komunizem navrže vsako toliko, kako kost, zato da lahko lepše dokeže tržaško mizerijo. In ti razni vetrnjaki, ki kljub temu, da so za vsak slučaj in vsak morebitni vihar preskrbljeni, ne podpišejo niti s polnim imenom, si upajo deliti nauke naši inteligenčni, predvsem našemu mlademu učitelju. Naši raje izprazajo vest in naj vkljuknejo »amea culpam, če so klub milijard, ki so jih potrošili za neumno propagando izgubili in so na tem, da se jim skoro poderejo tudi stolžki v vodstvu njih fantomatskih društev, katerim načelujejo. Ti karieristi, ki živijo od žuljev ležnih jugoslovanskih narodov, ti generali brez vojske in admirali brez mornarice, ti prosluli politikanti in kritikasti se, upajo obtožiti našega učitelja iz Sv. Ivana, Skedenja ali mesta samega, ki se z veseljem vsako jutro že ob 6. uri odpravlja na delo na oddaljeni Kras ali v Breg in se vrača na dom po treh popoldan, medtem ko se oni šele okoli enajstih predp. prikažejo pri brivcu, da jih vsakodnevno obrije. Naj se skrijejo v mišljeku in naj se ne prikažejo več na son-

ce, da se jim ne stopi maslo, ki ga imajo na glavi. Naj raje povedo Slovencem, kakor dolgo jih misljijo imeti za norce s Kulturnim domom, ki ga že leta leta res temeljito gradijo. Saj niso sposobni pravljiti ene večje prirede, če ne spravijo skupaj vse, kar leže in gre, skupaj z vso truno svojih plačanih aktivistov o koli »Primorskega«, »Delex«, »Novega lilsta«, pa tja do njihovih »gospodarskih in kulturnih zvez. Zanikati ta dejstva, tovariši, pomeni samo zavestno govoriti neresnicu ali zahteveti od slovenske intelligence, ki je hvala Bogu še svobodna, da se vam pridruži, se nam zdi vsekakor malo preveč. Da ona ni z vami in da je torej moralno z nami, ste nam povedali in priznali sami; da je ostala zvesta svobodi in sebi je vsekakor tudi že nekaj.

Svetoviranec

Veliki dogodki in semele odločitve domaćih komunistov

Tako nekako se glasi članek, ki ga objavlja tov. A. Gerlanc v »Delu«, ko pogreva bojevitost s tem, da oboja — anarhistično — stanje današnje partije, ker sicer bi se dosedanje težko delovanje povečale in bi tukajšnjim političnim strujam prej ali slej uspelo, da popolnoma izločijo (komuniste - op. ur.) iz vsega upravnega in političnega delovanja. To je citat iz omenjenega članka in prav tega se tovariši boje. Kaj torej več, kot da sami priznavejo lastne hibe in bodoči pad!

Jasno je videti, da se je komunistov polastil »tovariš straha«, saj kot sami pravijo, niso več kos reševanja mnogih pro-

blemov. Toliko pričakovana injekcija hrabrosti in poguma je že na poti in z njo — velike ideje in velike odločitve za velike čase. Mi jim vsekakor želimo, da bi »smelo« in brez velikih izkušenj in razočaranj premisili, da tudi tovariši komunisti verujejo v ēudeže. Voščimo jim, da bi jim bila usoda »mlila in »sreča naklonjen« ob trenutku, ko zapuščajo »kampanilizem in da bi jih zadnje metamorfoze, mislimo četrta ali peta od leta 1945 do danes, vendar — še ne pokopale. Srečen pristan, tovariši »male partije« (vsaj tako jo naziva tov. Sen), v »varne vode« italijanskih komunistov, da bi se vsaj enkrat počutili zadovoljne v njihovem bratskem objemu.

Istega mišljenja kot tov. Gerlanc, ki želi tesno povezavo s KPI, ni tov. Cotterle, ki bi hotel ohraniti samostojnost partije (ločeno od KPI). To so le njegove pobožne želje in upi še kakega slovenskega terenskega komunista, ki je še nedavno nosil črn cufolo na glavi. Vodstvo pa je zevhalo, kje so jasli...

Cesta partija v Trstu ne uspeva, jo vozimo na boben tistemu, ki več plača in prav nič se ne bodo voditelji partije ozirali na ljudi, ki želijo »stroe samokritike«, ki se — hudejajo nad elementi, ki so povzročili mnoga zla delavskemu razredu, nje se ne bodo ozirali na one, ki tripijo predststice. Res, našim tovarišem jima ne želim večje Golgot.

Kaj naj sklep iz tega slovenski človek, kot da vsako prenavljanje, vsaka kritika — da se tako preprosto izrazimo — je za vsako diktatorje, tako za fašizem kot za komunizem, kot za vsako reakcionarno silo vendar — smrt.

Demokrati

Borba za tržaško trgovsko mornarico

Na seji tržaškega občinskega sveta od 4. decembra je bila resolucija, ki so jo sestavili predstavniki skupin občinskega pristanka.

Prej ko govorimo o resoluciji, boli pogovarjano, da je štela trž. trgov. mornarica leta 1937: 43 ladij z 271.536 tonami od Lloyd Triest: 25 ladij s 190.537 tonami od Società Italia; 13 ladij z 58.256 tonami od Società Adriatica — in

leta 1954: 5 ladij s 37.520 tonami od Lloyd Triest; 6 ladij s 43.889 tonami od Società Italia; za vse Jadransko morje: 8 ladij z 23.873 ton. od Soc. Adriatica.

Resolucija omenja že prejšnje korake, storjene za pravljivo razdelitev pomorskih prog in ledij med tirenškim in jadranskim pristanki: odločno protestira, ker ni bilo sprejet zastopstvo jadranskih luh ministra trgovske mornarice pred novim načrtom zakona o plovnih pogodbah; spominja na pomen tržaškega pristanka in na obveze vlade glede dotajci tega pristanka nasploh inozemskim državam; izraža pričekovanje, da bo vlada popravila krivico, storjeno Trstu in drugim jadranskim pristankom, in vrnila ladjevje, ki so ga imeli pred drugo svetovno vojno; zahteva, da se odgodijo za eno leto nove plovne pogodbe, in poziva poslance in senatorje jadranskega področja, da podpi-

rajo z vsemi silami zahteve jadranskih pristankov in po skorici dveurnem prerekjanju, ali na se za tej seji glasuje o rešoljci komunističnih svetovalcev, naj se občinski svet pridruži resoluciji Trgovske zbornice in pošlje v Rim deputaciju, ki naj bi bila sprejeta istočasno z deputacijo Trgovske zbornice. Končno je prevladalo menje, naj se tako važni resoluciji posvetujejo poprej predstavniki skupin in da bo sele nato občinski svet o sestavljeni resoluciji glasoval.

Pri razpravi o resoluciji gledate trgovske mornarice je med drugimi govoril tudib. svet. dr. Josip Agnello. Naglasil je da prihaja v poštev za odpravo tržaške gospodarske krize pet faktorjev: zadostna trgovska mornarica, komunikacije Trsta s Srednjo Evropo in železniške tarife, prsta cena, olajšanje investicije privavnih kapitalov v tržaška podjetja in končno konstitucija dežele (regione). Vsi ti faktorji skupaj so potrebeni za dvig tržaškega gospodarstva.

Kar se posebej mornarice tiče, opazovalci se čudijo, da ni mogla Italija, ki ima več morske obale kot katera kolik druga država v Evropi, in ki je naslednica Benetik in Genove, ki sta bili pred stoletji dve pravi pomorski sili, dati več razvoja svoji trgovski mornarici. Mala Norveška s svojimi 6-7 milijoni prebivalstva ima četrtino trgovske mornarice na svetu. Zato je tudi skrb Italije za tržaško mornarico takšna, kakšna je. Zato je dr. Agnello pozdravil resolucijo in je zanj glasoval. Resolucija je bila sprejeta soglasno in župan Bartoli jo je odnesel v četrtek v Rim, kjer je bil sprejet z drugimi predstavniki Zveze jadranskih mest od ministra za trgovske mornarice.

Slijaven uspeh Slovenca

Na univerzi v Neaplju je te dni promoviral slovenski profesor g. Božo Radovič. Dosegel je 110 točk s pohvalo. Simpatičnu profesorju iskreno čestita za odličen uspeh tudi!

uredništvo »Demokracije«

SLOV. DEM. ZVEZA V TRSTU

V nedeljo 16. decembra ob 9.30 bo seja širšega odbora SDZ v Trstu v prostorih Zveze v ul. Machiavelli 22/I ali slednjem dnevnim redom:

- 1) Poročilo izvršnega odbora;
- 2) Politični položaj;
- 3) Služajnosti.

Izvršilni odbor

odkar se je tako hudo pomazal s krvjo in lažmi. To že pod Stalinom in nato še pod tistimi, ki so Stalina obrekovali in prokleli; pod tistimi, ki so njegove metode ožigosali, pa se jih sem v najizdatnejši meri poslužujejo. Celo v okovani Sovjetiji, »domovini svetovnega proletariata«, se prizgajo lučke: vseučiliščniki lepijo na vstencih zahodna poročila o madžarskih dogodkih, sovjetskim propagandnim lažem so odpovedali zaupanje.

Pri nas pa imamo že vedno nekaj izrazumnikov tudi več kot enim akademiskim naslovom, profesorje in pravnike, slepce in gluhe, ki jih pamet še ni srečala; ljudi, ki so jim sovjetske leži čista studenčna resnice. Ob takih slepotih človek resno podvomi v moralno in duhovno kakovost takega razumništva.

Omazovalec

GLASBENA MATICA
TRST

V ponedeljek 10. t. m. ob 20.30
v Avditoriju

KONCERT slovenskega oktetra

iz Ljubljane

Umetniški vodja: JANEZ BOLE

Na sporedu so umetne
in narodne pesni

Vabilo bodo na razpolago danes
ter v ponedeljek v Tržaški knjižnici,
ulica sv. Frančiška št. 20.

XVI. OLIMPISKE IGRE V MELBOURNEU Športni in človečanski duh

(Izvirno pismo iz Melbournea)

Saj ne more biti res, da je odtrganost od sveta, brezbriznost ob vseh dogodkih, ki pretresajo dežele, pametno razumevanje cas. Ne more biti res, da ljudje prepečejo, ker je pes obolen in samo zmagujejo z glavo nad tragedijo Madžarske. Ali ima človek pravico živeti odmaknen od trpljenja soljudi, zaverovan v svoje lastne želje, v svoji črki udobjni krog vsakdanjega življenja za šport in za družbeno življenje?

Na oddaljenem kontinentu moreš gledati čisto drugače na razmere v svetu. Celine se zbljujejo, center se odmika, Indija in Kitajska postajata prav tako važni kot Evropa in Argentina. In v Melbourneu se zdaj srečujejo vsi mogoči narodi, rase in prepranja. »Sport mora ostati nad politiko, nad narodnostnimi mrzljnjami«, je geslo pripravljalcev olimpijskih iger. Je pa to tudi realnost? Avstralci, ki so mogli prav dnevi pred novembrom svedeti na poti v Melbourne, so v zavadenjem sledili konjskim dirkam z melbournskim pokalom, medtem ko je ves svet trepetal z Madžarsko — je to geslo prav gotovo nekaj samo po sebi razumljive. Vendur pa nihče ne more priktiti čudnega. Vendur pa nihče ne more priktiti čudnega. Naprej vzdružja, ki vlada v olimpijski naseljini v Melbourneu. Vsakdo si prizadeva počezati kar največ dobre volje za mirno sožitje, obenem pa mu uhaja mali prestano domov. »Saj bi bilo srečno, če ne bi bilo tako zelo žalostno«, je zapisal znani avstrijski časnik Robert C. Ruark. Izraelci proti Egiptom, Angleži in Franci proti Egiptom, Sovjeti proti Angležem in Amerikanec v nasajen proti Angležem — kdo bi še kaj razumel v svetovni politiki? Istočasno pa atleti pridno

vežajo in Avstralci s navdušeno manj roke v pričakovanju lastnih uspehov na mnogih športnih področjih.

Sydne sko letališče Mascot je bilo v zadnjih tednih pred pričetkom iger izredno živahno zaposleno. 16. novembra je zdravniško in carinsko osebje pregledovalo minuto po enega potnika. Skor vseč dan je pristalo po 7-11 prekooceanskih letal. Sydney je zapustilo preko 11 tisoč potnikov po letalski poti v Melbourne, nihče pa ne more povedati točnega števila, koliko jih je potovalo z avtomobilimi, vlaki in avtobusami.

No, in kar si more čdo predstavljati o ljubkih športnicah — to je zato zbrano v Heidelbergu, olimpijski naseljniški. Seveda je tudi nekaj izjem, a povečini so vltve deklaracij belih zob, zagorele in navdušene. V ženskem oddelku je tekmo primer Claudette Mesdamer, zelo temeljnega potevila britanske Gvane; prva Gvajanka, ki je kdo nastopal na olimpijskih igrah. Teko okoli kupa zlindre kot bi jo podile čarovnice in potem menadoma prekinje tek.

Doli ob bazenu pa počaka mladi jugoslovanski plavalec na lepo dekle: »To je pa dekle-vojak! Veste, kdo? Osemnajstletna Shoshana Rubner, edina ženska v izraelskem moštvu. Lepa plavalka z lahljoto streljo. Uporabljati zna puščino in mitraljez — če bi slučajno kdo poskušal preplezati zeleno ograjo, ki deli moške atlete od ženskih. Ko se ga vrnila v Izrael, bo dokončala dvoletni vojaški rok.

All največja privlačnost je še vedno del dneva, ko vadijo »ta velika dekle«. To so metalke kopja in disk. Dve tekmovalki prve vrste sta Tamara Tsyshkevich (tako vsaj pišejo Avstralci njeni ime) in Earlene Brown, Rusinja in Američanka. Tamara je boječe dekle v krog 100 kg — Earlene pa tehta še kukih 5 kg več.

Pisani vrvež mladih, kipkih ljudi z vsega sveta. Dva tedna bodo trajale te sanje, da smo vsi enaki, da živimo živeli v soglasju in v človečnosti. Potem se bo svet spet povrnil k nadaljnjemu iste zgodbe sebičnosti in nasilju. Spet bo zavrdalo mnenje: kaj mi je treba vedeti da brideši zaslužnimi ljudi nekjedalec — da, pa tudi prav blizu — če se nam razmeroma dobro godi? Ne pripovedujte nam, kako drgeta v zadnjem kriku pohojena svoboda! Ne govorite obitij, ki ne poznačajo črnučku, ko se nam apira maslo, teletina, mleko! Kaj systovni dogodki, kaj beda, kaj skupna nevarnost! Nadjave važen je problem, kam gremo juči na večerno zavaro, kdo bo letoski prvak cricketa, kateri je zmagoval konj v derbiju.

V Australiji to, druged po svetu pa morda drug, a nič manj banalen problem.

Da, težko je v pravem trpljenju povedati dobro besedo. Se težje je pomagati. Največkrat je naravnost nemogoča: Ašamo v